

Sosiaalinen media kirjastossa

160210

SOSIAALINEN MEDIA

TÄNÄÄN

- **Mistä on kyse?**
- **Esimerkit tunnetuimmista sosiaalisen median ilmiöistä**
 - **Sosiaaliseen mediaan tutustuminen ”työpajana”**
 - **Tekijänoikeudet ja lisenssit**
 - **Ilmaiskuvat ja resurssit**

SOSIAALINEN MEDIA

= sosiaalisuus mediassa

blogi

facebook

Päivi Hintsanen | Coloria.net d:sgn 2010

twitter

youtube

flickr

Päivi Hintsanen | Coloria.net d:sgn 2010

Wikipedia (wikit)

open source

Päivi Hintsanen | Coloria.net d:sgn 2010

rss

creative commons

WOM

WOMMA

KYSYMYKSIÄ?

Seuraava esimerkkimateriaali tulee väliaikaisesti verkkoon ladattavaksi loppuviikosta

Blogi

Yksi tai useampi kirjoittaja

Vanhat tekstit säilyvät

Tekstin lisäksi kuvia, videokuva tai ääntä

Tunnusomaista ajan, linkityksen ja henkilökohtaisen näkökulman painotus

Kommentointimahdollisuus, syötteet (blogin sisällön seuraaminen ohjelmallisesti)

ENNENKAIKKEA: helppo julkaisukanava

Blogi

Verkkopäiväkirjat > yksityinen / yleinen; kokemukset / havainnot

Harrasteblogit > yhteisöbloggaus
Yhteisöjen muodostuminen etenkin harvinaisempiin harrastuksiin

Yritysblogit julkiset / sisäiset

Blogiohjelmia on useita, mm. Blogger, Vuodatus, Wordpress
Blogger on Googlen omistama ja erityisen helppo jos on Gmail-tunnukset

Rss

Really Simple Syndication

Verkkosyöte, käytetään usein päivittyvän digitaalisen sisällön julkaisemiseen

Esimerkiksi blogit, uutiset ja podcastit

Sisällön saa esiin lukijaohjelmalla (reader), johon syöte tilataan. Ohjelma tarkistaa uuden sisällön, hakee ja näyttää.

Esim. Firefox-selaimessa lukijaohjelma on valmiina.

Facebook

Internetissä toimiva yhteisöpalvelu.

Kuvallinen käyttäjäprofiili, omien harrastusten ja kiinnostuksen aiheiden esille tuonti; mikroblogaus

Yhteydenpito ystävien kanssa: reaaliaikainen chat, yksityisviestit, seinäkirjoitukset, tökkimiset, muistamiset merkkipäivinä, virtuaalilahjojen lähettely...

Erilaiset yhteisöt, tapahtumat, ryhmät > mielipiteet

Yksityisyysäädöt: kaverit, kaverien kaverit, kaikki; omat suodatinlistat

Facebook

Viestien kirjo yhden tunnin sisällä:

- "Meidän vauva täyttää huomenna 6v. Hän aikoo järjestää siskonsa huoneeseen diskon ja veljensä huoneeseen tappelupaikan."
- "onnistuisikko nappaamaan Gummeruksenkadulta yhen muovikassillisen kevyttä tavaraa tänne kulkeutumaan?"
- "mistä löydetään nopeesti käytetty näytönohjain G5:een? myykö joku kauppa käytettyjä keskustan alueella?"
- **Seksuaalirikoksia koskeva lainsäädäntö uudistettava — Amnesty International / www.amnesty.fi / Vaadi, että Suomen seksuaalirikoksia koskeva lainsäädäntö uudistetaan kansainvälisten ihmisoikeusnormien mukaiseksi.**

Facebook

Ryhmiä yhden tunnin sisällä:

**OLEN VARMA ETTÄ LÄNKIPOHJA SAAVUTTAAN 1000 FANIA ENNEN
MUITA TUPPUKYLIÄ.**

- **Olen varma että Pihtipudas saavuttaa 1000 fania ennen Viitasaarta.**
- **OLEN VARMA ETTÄ JÄRVENPÄÄ SAAVUTTAAN 20 000 fania ENNEN
MUITA KAUPUNKEJA.**
- **OLEN VARMA ETTÄ maaseutu SAAVUTTAAN 20 000 fania ENNEN MITÄÄN
KAUPUNKIA.**
- **Olen varma että ilomantsi saa 1000 fania ennen kuin maailma tuhoutuu.**
- **I bet we can find 1,000,000 People who Support Same Sex Marriage.**
- **Toivoa Haitin lapsille / WorldVision**
- **I Join Too Many Groups Because Their Names Make me say.. "OMG,
THATS TRUE!"**
- **Kuka täällä aina sotkee?**

Twitter

Yhteisö- ja mikroblogipalvelu

Käyttäjät pystyvät lähettämään ja lukemaan toistensa päivityksiä Internetissä.

Tekstipohjaiset viestit (twiitit, englanniksi tweet) max. 140 merkkiä.

Mahdollista lähettää ja vastaanottaa päivityksiä Twitter-websivuston kautta, tekstiviesteinä, RSS-syötteenä tai erilaisten sovellusten kautta.

YouTube

Googlen omistama videopalvelu.

Käyttäjä voi lisätä omia videoita tai katsoa sekä ladata muiden käyttäjien lisäämiä videoita

Käyttäjä voi kommentoida videoita sanoin tai omalla videolla

WOM

Word of Mouth = ”puskaradio”

WOMMA

Word of Mouth Marketing = ”puskaradiomarkkinointi”

Esim. muutiblogi-ilmiö

KYSYMYSIÄ?

...Asia jatkuu kohta wikeistä

Wikis

Wiki-sivusto on sivusto, jota kuka tahansa käyttäjä voi muokata.

MediaWiki on wiki-sivustojen tekemiseen tarkoitettu ohjelmisto.

MediaWiki on avoimen lähdekoodin ohjelma (GPL).

Wikipedia

Internetissä julkaistava ilmainen vapaan sisällön tietosanakirja

Perustuu wiki-tekniikkaan (mediawiki)

Kirjoitetaan useilla kielillä lähes kaikkialla maailmassa

Sisältö on vapaaehtoisten kirjoittama

Sisältö vapaata (GNU Free Documentation -lisenssi)

KYSYMYKSIÄ?

Seuraavaksi keskustelua yleensä sosiaalisesta mediasta

SOSIAALINEN MEDIA

Haittapuolia?

Mitkä itse näette suurimmiksi ongelmiksi sosiaalisen median sovelluksissa yleisellä tasolla?

SOSIAALINEN MEDIA

Medialukutaito:

- **Jokainen voi julkaista ihan mitä vaan**
 - **Mikä on luotettavaa – mikä ei?**

Mediaan kirjoittamisen taito & kokonaisuuden hahmottaminen:

- **Kenelle viesti on tarkoitettu?**
 - **Kuka viestin näkee?**
- **Meneekö se jollekulle sellaiselle, joka ei sitä tarvitse?**

Kuinka hyvin oikeasti ymmärretään yksityisyyden ja julkisuuden rajat – tai onko rajoja?

SOSIAALINEN MEDIA

Ohjelmien hallitsijoiden tuntemattomuus ja tavoittamattomuus

Kauhistuiko Facebook Kuun natsista? Yhteisöpalvelu Facebook hämmensi tiistaina suomalaisia elokuvapiirejä sulkemalla Iron Sky -tieteiselokuvan fanisivuston.

(Digitoday 3.2.2010)

Facebook palautti Kuu-natsit Verkstopalvelu Facebook palautti suomalaisvetoisen elokuvahankkeen palveluunsa. Palautus on yhtä mystinen kuin poistokin

(Digitoday 5.2.2010)

TEHTÄVÄ

Ryhmätyö

30 minuuttia aikaa selvittää mistä on kyse:

- **Mikä palvelu tai ilmiö?**
- **Kenelle tarkoitettu?**
- **Mitä sillä tehdään?**
- **Miten sitä voisi hyödyntää teidän omassa ammatissanne?**
 - **Tai hyödyntää yleisesti kirjastoalalla?**

KYSYMYSIÄ?

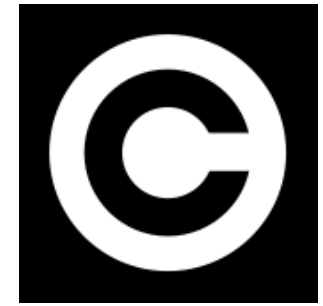
Seuraavaksi tekijänoikeuksista

TEKIJÄNOIKEUDET



- Perussääntö: käytä ilman lupaa vain itse tekemääsi.
- Jokaisella on tekijänoikeus itse tekemäänsä teokseen.
- Tekijänoikeutta ei voi synnyttää merkillä.
- Merkin puuttuminen tarkoita, ettei teoksella ole tekijänoikeutta.

TEKIJÄNOIKEUDET



* Antipiracy.fi - Tekijänoikeuksien tiedotus- ja valvontakeskus

* Electronic Frontier Finland ry (EFFI)

* Gramex | suomalainen (äänite)musiikki

* Teosto | säveltäjät, sanoittajat, sovittajat...

* Kopiosto | tekijät, kustantajat, esittävät taiteilijat

* Kuvasto | visuaalisten alojen taiteilijat

* Tuotos | audiovisuaalinen ala

* Piraattiliitto

TEKIJÄNOIKEUDET



- Suoja-aika: esimerkiksi valokuvaa tai tekstiä voi käyttää vapaasti vasta 70 vuotta tekijän kuolemasta
- Tekijänoikeus ja käyttöoikeus erikseen: vaikka kuvaa saisikin käyttää tekijänoikeudellisesti, kuvan haltija (esimerkiksi kuva-arkisto) voi laskuttaa käytöstä kuvankäyttömaksun.
- Tekijänoikeudet vaihtelevat eri maissa



Creative Commons

Voittoa tavoittelematon yhteisö, joka pyrkii edistämään luovan työn tuotteiden levittämistä laillisesti.

Tarjoaa erilaisia lisenssejä, joilla voi määrätä mitä oikeuksia antaa eteenpäin

Useita erilaisia lisenssejä materiaalin julkaisemiseen Internetissä.

Esim. Some Rights Reserved – lisenssi antaa kopioida tiedostoa: tekijän tiedot säilytettävä; ei saa myydä eikä muuttaa; ei kaupalliseen käyttöön

Myös muita erilaisia lisenssejä on, mm. GNU



Open Source

Avoin lähdekoodi – kaikilla käytössä, kehittämistä ei tehdä salassa

Ohjelman käyttäjä näkee ohjelmakoodin > lisenseistä riippuen voi itse korjata ohjelmavirheitä, lisätä uusia ominaisuuksia tai ehdottaa tekijälle korjauksia/lisäyksiä.

Ohjelma ei välttämättä ilmaiseksi saatava, mutta usein on

Esim. Linux

KYSYMYSIÄ?

F L I C K R | www.flickr.com

Verkkopalvelu, jossa käyttäjät voivat julkaista ottamiaan valokuvia ja arvostella muiden kuvia

Mahdollista hakea ja luokitella kuvia folksonomisesti.

Lokakuussa 2009 n. neljä miljardia kuvaa.

Erilaiset yhteisölliset projektit

F L I C K R | www.flickr.com

- Verkossa useita kuvapalveluja, mm. Flickr, Picasa, kuvablogi.com
- Kuvapalvelut:
 - 1 – Albumipalvelut
 - 2 – Kuvapankit:
 - Maksulliset (koon tai käyttöoikeuden mukaan)
 - Ilmaiset
- Makuasia, mitä käyttää

F L I C K R | www.flickr.com

Flickrissä mahdollisuus:

- Laittaa esille omia kuviaan
- Ladata muiden käyttäjien kuvia, jos niihin on lupa
- Kuvissa on 100Mb kuukausittainen maksimi
- Sosiaaliset projektit; Commons jne.
- Getty Images -projekti jne.
- Kuvakokoelmat (Pool)

KYSYMYSIÄ?

Lopuksi videopätkä.

Mikä se on?

Miten se liittyy sosiaaliseen mediaan?

TACKAR OCH PÖCKAR

paivi.hintsanen[A]coloria.net

www.coloria.net

coloria.blogspot.com